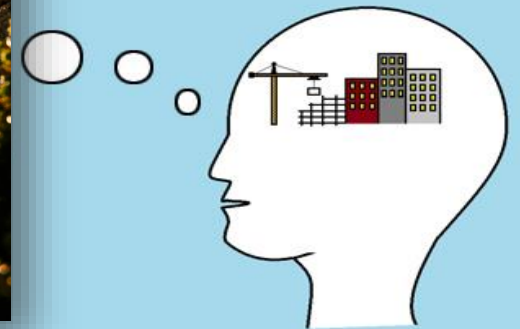

Riskinhallinta epävarmuuden aikoina

Väestön osallistaminen varautumis- ja ennakointimuotoiluun

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

UNIVERSITY OF HELSINKI

BEHAVIOUR CHANGE AND WELL-

<https://necsi.edu/complex-social-psychological-systems>

NEW ENGLAND COMPLEX SYSTEMS INSTITUTE

Support About Learn Research Engage Custom Solutions Compassionate Science Search

Understanding and Shaping Complex Social Psychological Systems

CITIZENSHIELD

Tackle Pandemics

Photo: Tim Bird/Finland Promotion Board

behavior
managi
19 crisis
follow-u

strengthen the capacity of the central government to apply behavioural
data more extensively in different policy areas.

BEHAVIOUR CHANGE SCIENCE & POLICY

@heinonmatti
www.mattiheino.com

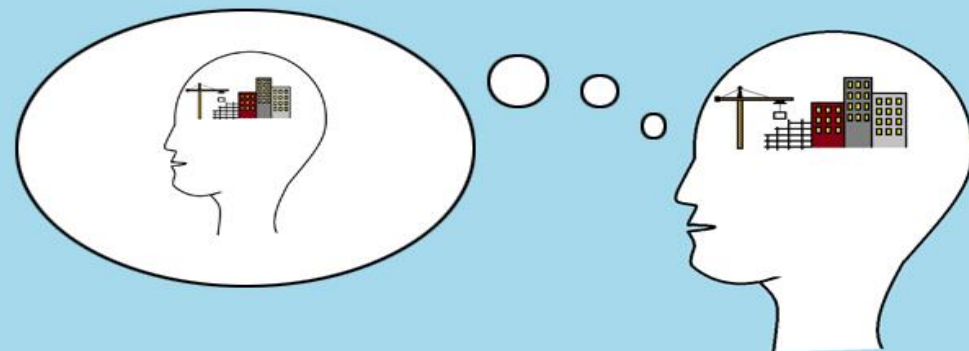
”Konteksti on kuningas”: toimintaympäristöt

Epävarmuuden toimintaympäristö

- Paljon ihmisiä, laaja keskinäisriippuvuus
- Tavat ja asenteet muuttuvat ja sopeutuvat – äkillisestikin
- Kohderyhmiä on valtavasti
- Toistuvat yllätykset

Monimutkainen toimintaympäristö

- Vähemmän yhteenkytkeytyneitä ihmisiä, laaja omavaraisuus
- Tavat ja asenteet muuttuvat hitaasti, vuosikymmenten saatossa
- Ihmiset ovat samankaltaisia
- Ennustettavuus: tulevaisuus muistuttaa mennyttä

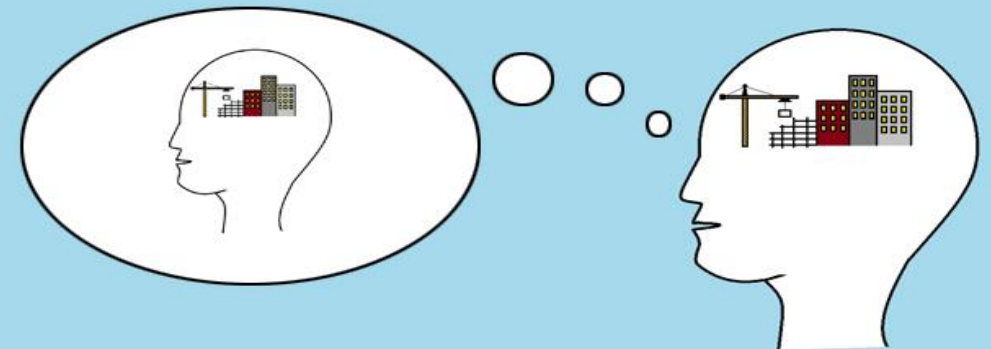
Toimintatavat

Epävarmuuden toimintaympäristö

- Osallistavien kokeilujen kautta oppiminen
- Nykyhetken kartoitus ja seuraavan evoluutioaskeleen ottaminen
- Antisipaatio, riskinhallinta
- Parviällyn monet näkökulmat

Monimutkainen toimintaympäristö

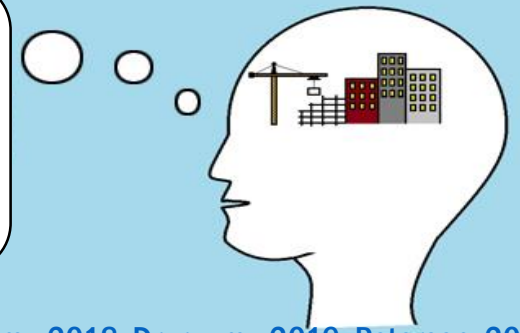
- Oikeat™ ratkaisut tarkan analyysin tai ennusteiden tuloksena
- Polku pitkän aikavälin visiosta nykyhetkeen
- Tarkkojen ennusteiden laatiminen
- Huippulahjakkaat johtajat

Joukkopsykoottiset hysteerikot vai itseohjautuvat *toimijat*?

- **Joukkopaniikin myytti:** “Olen itse rationaalinen, mutta muut ihmiset menettävät itsekontrollinsa kriiseissä, minkä vuoksi heidän huolestuneisuuttaan tulee kontrolloida riskikäsityksiä vähentävin viestein”
- **Kriisitutkimukset:** Tositilanteissa ihmiset tapaavat käyttäytyä järkevästi ja muita auttaen

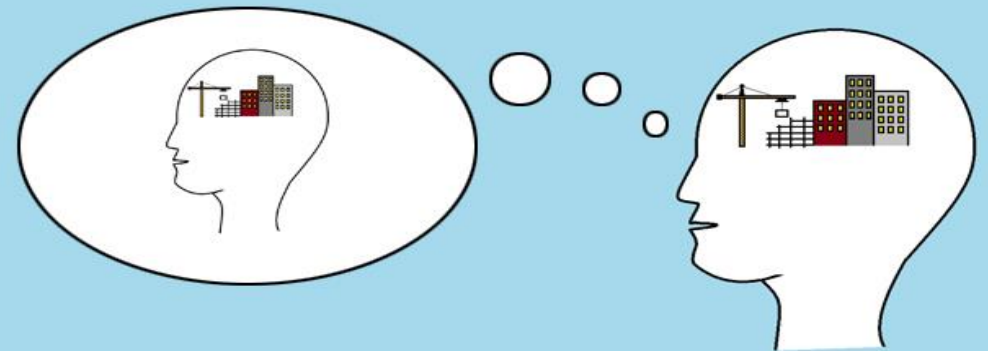
Pienimmän haitan viestintästrategia: maksimaalinen faktuaalisuus ja uhan torjuntakeinojen tarjoaminen.
(→ itseohjautuvuus)

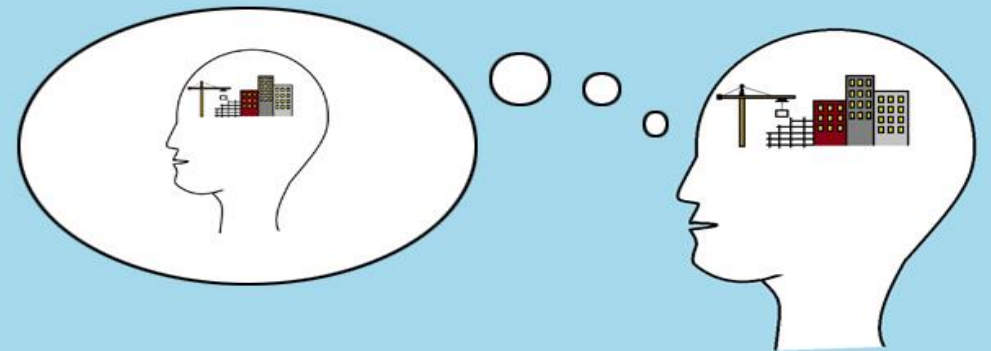
Osallistaminen on riskien hallintaa

- Hyvänmielen toimintaa vai kriisinkestävyyttä ja rationaalista taloudenpitoa?
- Osallisuutta ja omistajuutta kokevat asukkaat
 - Käyttävät vähemmän terveydenhuollon palveluita
 - Käräisivät vähemmän mielenterveyden ongelmista
 - Eivät vandalisoi yhteisiä tiloja tai julkista omaisuutta
 - Ovat vaikeampia rekrytoida rikolliseen toimintaan

Lue lisää: <https://mattiheino.com/osallistaminen/>

Mitä tämä tarkoittaa käytännössä?

Mikronarratiivit

- Evoluutio: Tehokas tiedonkäsittely aivoissa vs. tietokoneissa
- Päätöksenteon tuki
- Viestintä, tiedonjako ja innovaatiojohtaminen

Turha kysyä, kun ne vastaavat kuitenkin väärin.

Viranomaistyyötä ei voida tehdä ihmislähtöisesti.

Ihmiset nyt haluaa vaikka ja mitä. Ei kannata kysyä, ettei nosteta odotuksia.

Valitettavasti laki menee palvelukokemuksen edelle.

bit.ly/eu-cynefin

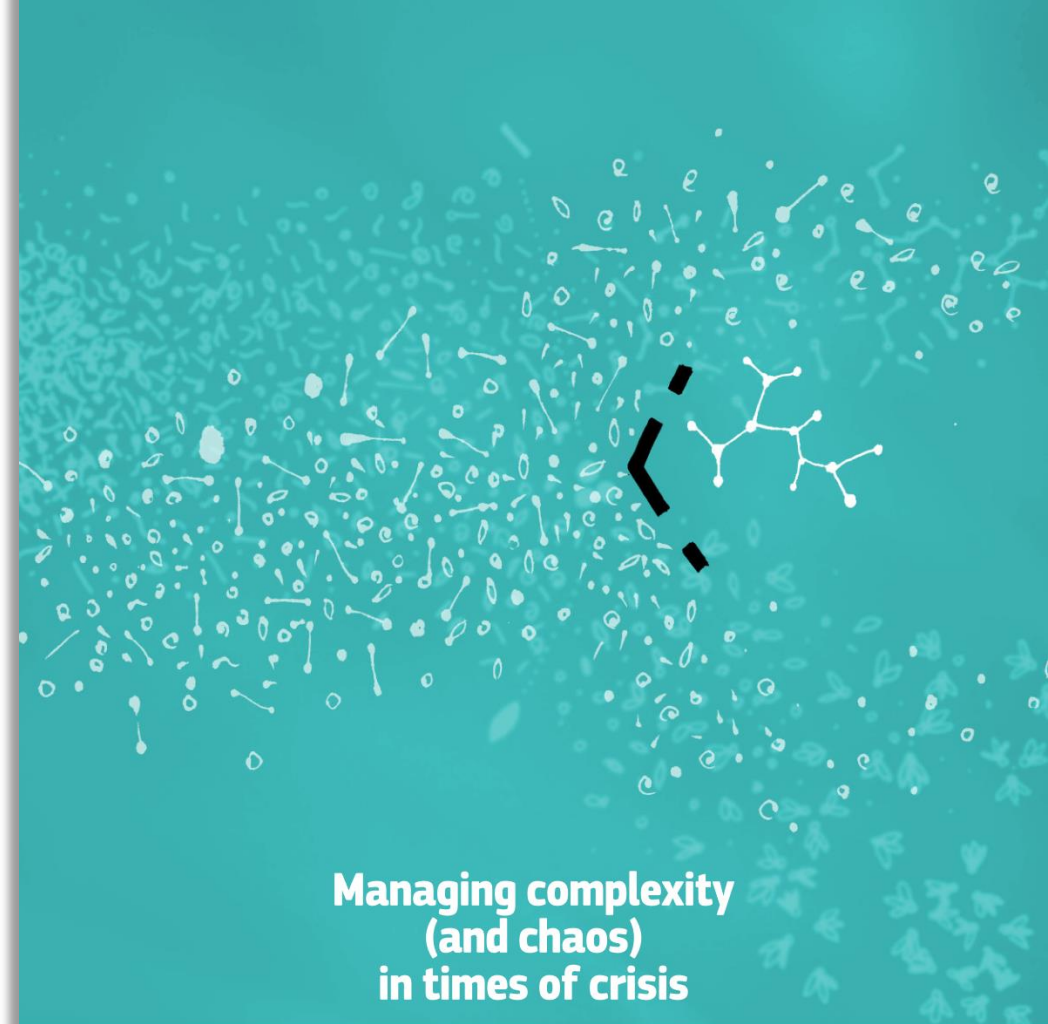
Managing complexity (and chaos) in times of crisis

A field guide for decision makers inspired by the Cynefin framework

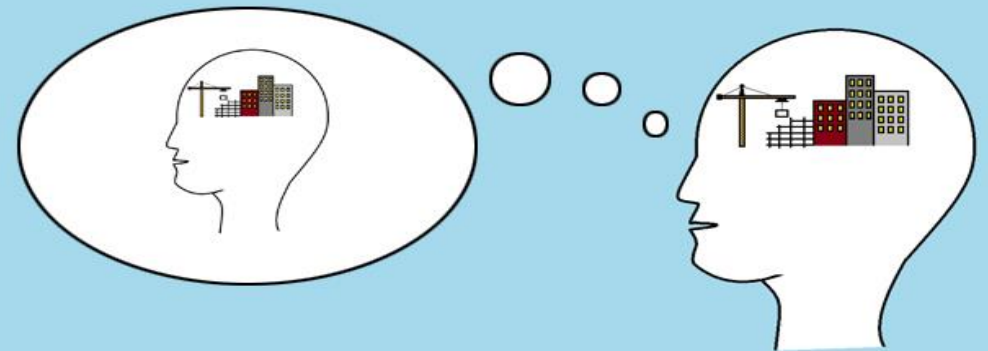
Kolme tapaa

1. Perinteisehkö tiedonkeruu
(esim. 1/vuosi)
2. Jatkuva kysely (sensoriverkosto)
3. Reaktioita kartoittava pulssi

1. Perinteisehkö tiedonkeruu

- Esimerkki A: Mikronarratiivikysymys perinteisessä asukaskyselyssä
 - "Mikä mielestäsi on merkittävä paikallista yhteisöllisyyttä edistävä tai uhkaava asia?"
 - "Jos uusi asukas muuttaisi asuinalueellesi, millaisen alueella asumista kuvaavan konkreettisen esimerkin tai kokemuksen kertoisit hänelle?"
 - "Minkä näkisit olevan suurin asukkaiden tulevaisuudessa kohtaama uhka tai mahdollisuus?"

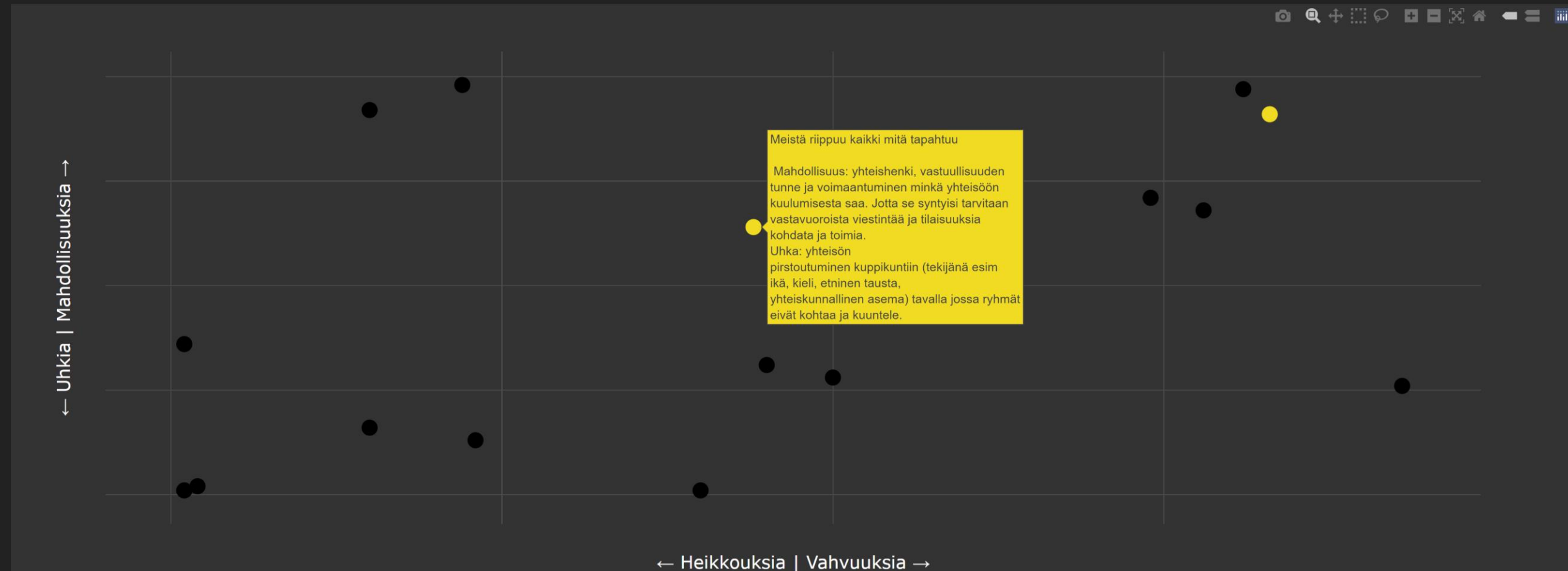

Esimerkki B: SWOT-indeksointi

<https://itsamejms.shinyapps.io/questionR-app/>

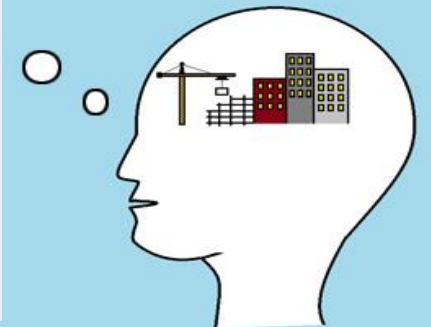
Valitse mielestäsi tärkeimpiä vastauksia klikkaamalla pisteitä kuvaajasta!

Kun viet kursorin pisteen ylle, näet sen sisältämän vastauksen. Kun klikkaat pistettä, valintasi rekisteröityy ja piste vaihtaa väriä.

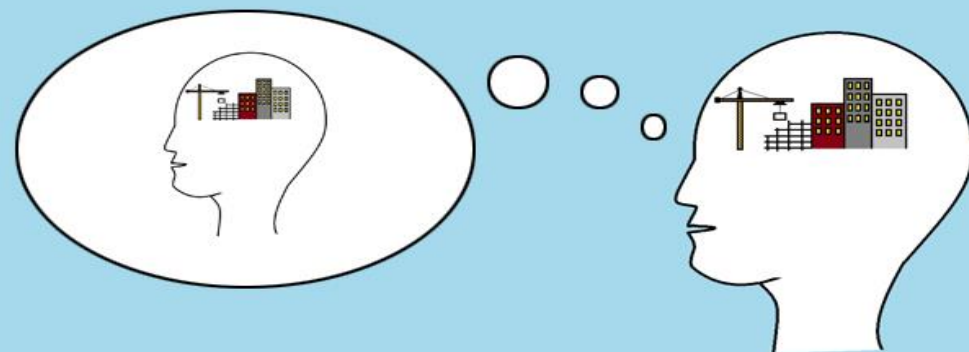
Esimerkki C: häiriötilannekokemukset

- "Mitä tapahtui?"
 - "Anna kuvauksellesi otsikko"
 - "Miten häiriötilanne vaikutti elämäsi kannalta oleellisiin asioihin?"
- "Kuinka hyvin pärjäsitte itse häiriötilanteessa ja sen jälkeen?" (1-10)
- "Kuinka varautunut olit häiriöön?" (1-10)
- ...

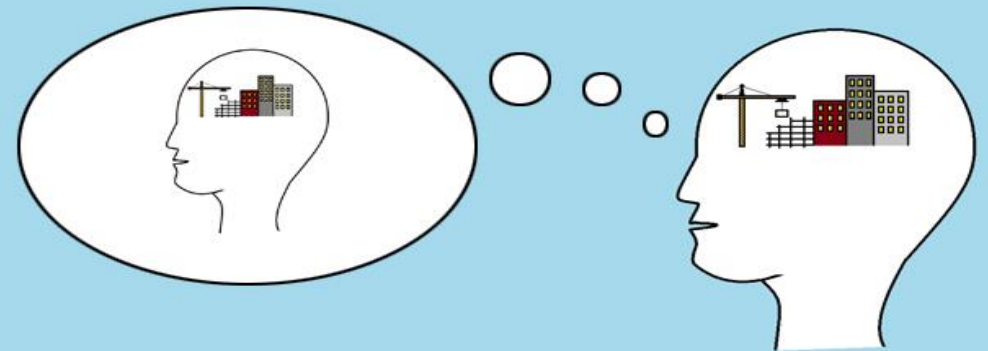
2. Jatkuva kysely (sensoriverkosto)

- Mikronarratiivien keruu jatkuvana toimintana esim. uusien asukkaiden kautta
- Määrällisten indikaattorien suunta, nopeus ja kiihtyvyys
- Kriisin tullen rikasta dataa kentältä reaaliajassa

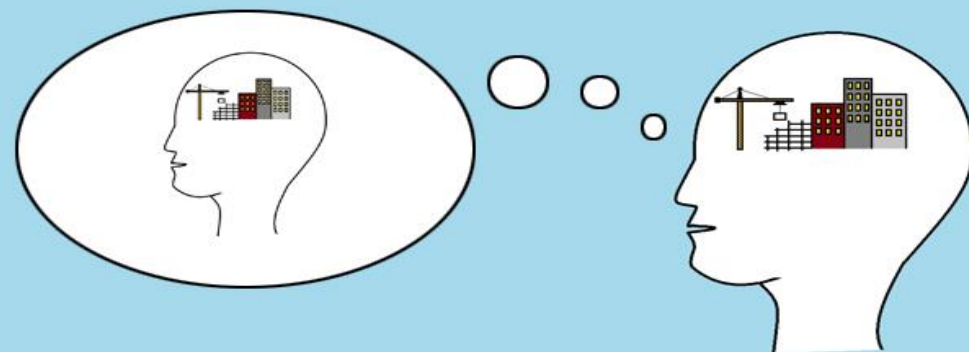
Esimerkki: Asukaskehittäjäverkosto

- Uusien asukkaiden rekrytointi osana tervetulopakettia, vanhojen rekrytointi olemassa olevista kanavista
- Sitouttaminen ja luottamuksen rakentaminen
- Hyödyllistä dataa rauhallisina aikoina, operatiivisesti tärkeää kriisin tullen

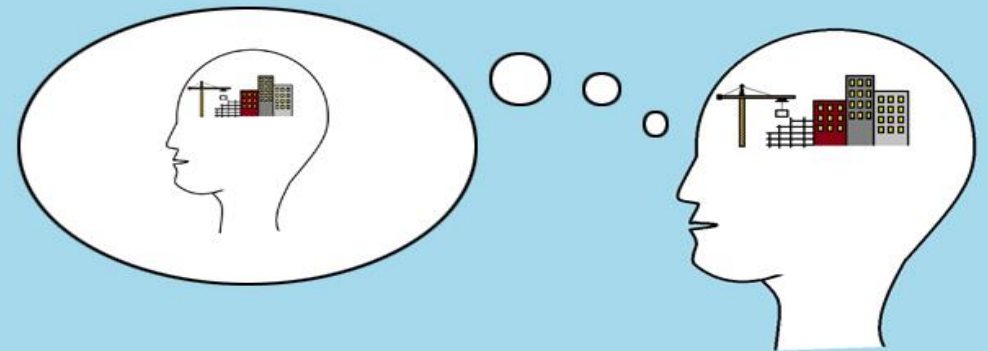
3. Reaktioita kartoittava pulssi

- "Pikakuuleminen" ilmiöstä tai teemasta, esim. asukkaita tai organisaation jäseniä koskeva...
 - Strategia/missio/visio
 - Suunniteltu toimenpide
 - ...
- Voidaan lähettää myös sensoriverkostolle

Esimerkki: Asukkaiden näkemykset säästötarpeesta

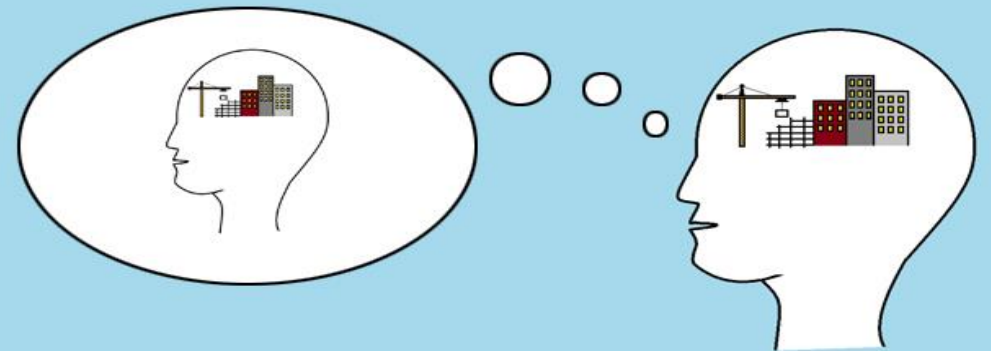
- "Kaupunki pyrkii vähentämään toimintamenojaan noin kymmenyksellä. Millaisia ajatuksia tämä sinussa herättää?"
- "Kuinka kaltaisesi asukkaat voisivat toiminnallaan vaikuttaa kaupungin menojen vähenemiseen, tai vastaavasti tulojen lisääntymiseen?"
 - Vastauksen sävy, negatiivinen-positiivinen
 - Kerrotun vaikutus yhteisöllisyyteen, elinvoimaan, viihtyvyyteen...
 - Oma ja kaupungin kykenevyys toteutukseen
 - Toiminnot, joihin vaikuttaa
 - [...]

Datasta innovaatioita matalan kynnyksen kokeiluilla?

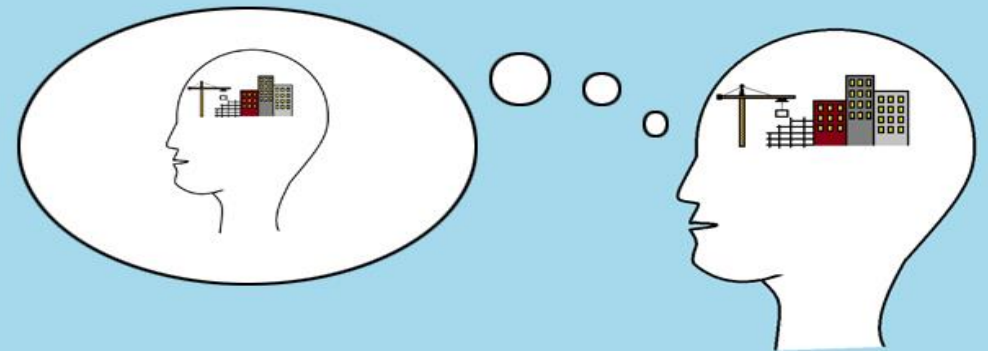
Anna yksi positiivinen ja yksi negatiivinen tarina omalle tiimillesi, pyydä keksimään idea tai pari:

”Kuinka voisimme saada asukkailta enemmän tällaisia tarinoita, ja vähemmän tuollaisia tarinoita?”

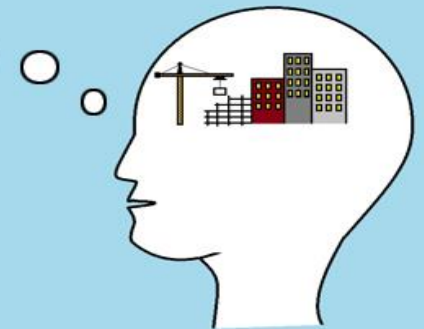
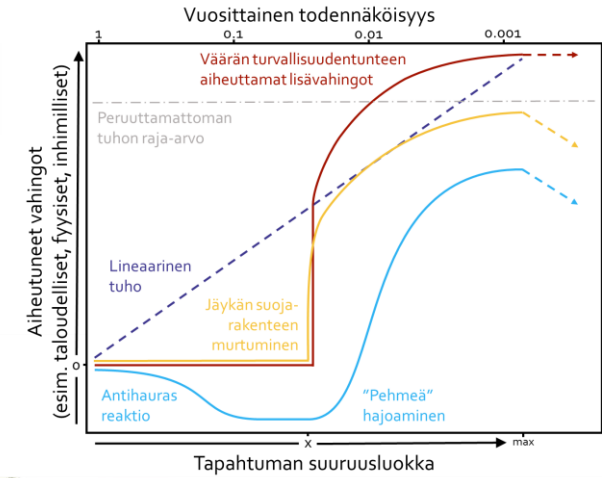

Kokemuksista opittua

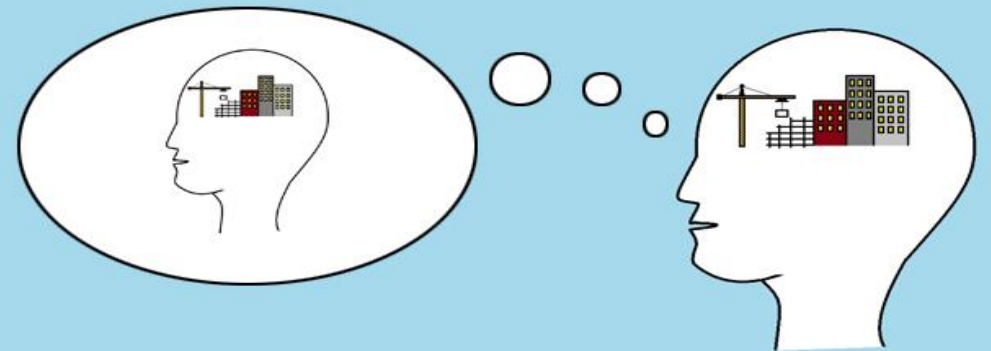
- Epävarmoissa toimintaympäristöissä tarpeellisen osallisuuden ja päätäntävällän jakaminen voi tuntua vieraalta perinteisissä organisaatioissa
- Perinteisiin indikaattoreihin *reagointi* on helpompaa mutta kalliimpaa, kuin *ennaltaehkäisevä* toiminta hiljaisten signaalien perusteella
- Uusien ajattelutapojen integrointi strategioihin vaatii tukea, panostusta ja jatkuvaa vuorovaikutusta
- Neljäs sektori tarvitsee instituutioiden tukea

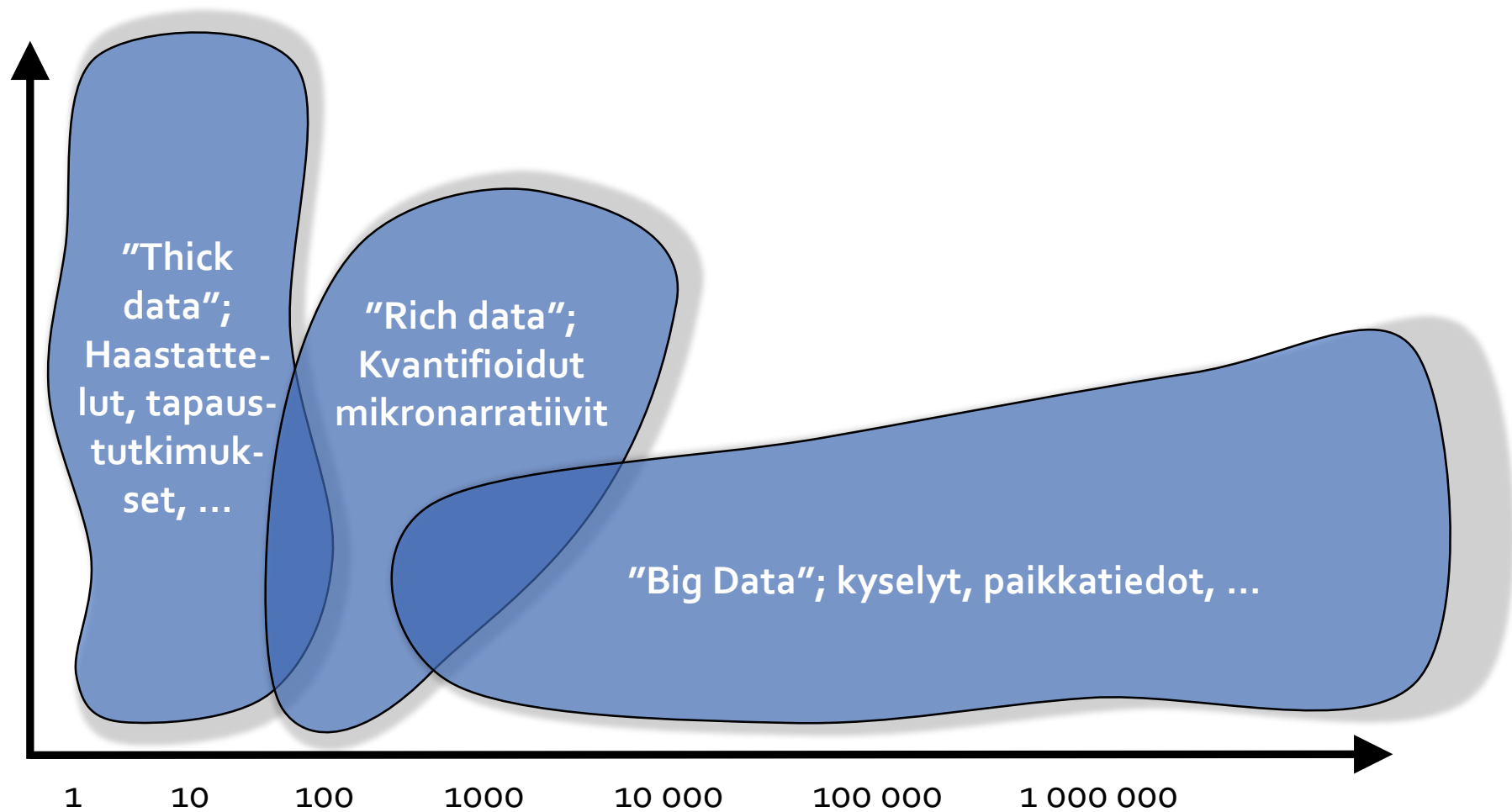
Kiitos!

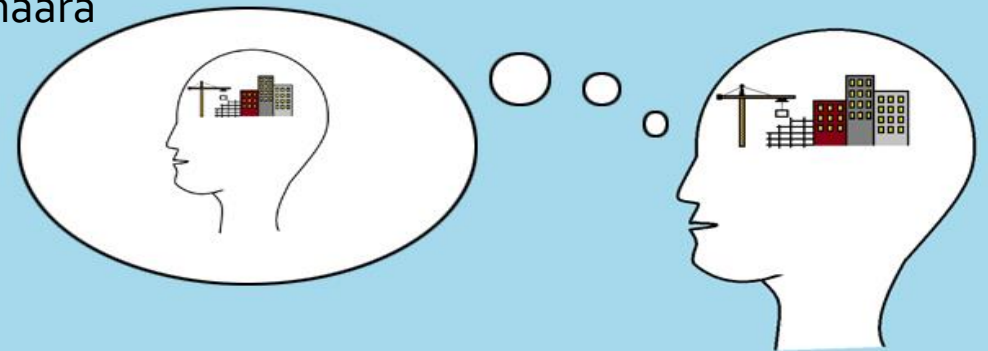
Lisämateriaalia

Tilanne- ja
kontekstisidonnaisten
yksityiskohtien määrä

Tiedonkeruuseen osallistujien määrä

Kompleksisuus vaatii itseohjautuvuutta

Autonominen motivaatio: itseohjautuva, sopeutuva, yhteistä hyvinvointia edistävä toiminnanohjaus

(vs. motivaation puute, tai painostuksesta syntyvä motivaatio)

Psykologiset perustarpeet ja niiden tuki toimintaympäristössä:

Kykenevyys:
Tarve käyttää omia kykyjä, etsiä haasteita ja laajentaa osaamista.

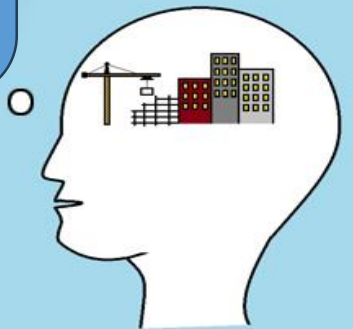
"Minä osaan"

Autonomia:
Tarve kokea toiminta omaehtoisena ja itse valittuna.

"Minä päätän"

Yhteenkuuluvuus: Tarve kokea yhteyttä toisiin ja kuuluvuutta sosiaalisiin ryhmiin.

"Minä kelpaan"

Vuosittainen todennäköisyys

